

1. Doctrină, studii, comentarii

PROTECȚIA PROGRAMELOR PENTRU CALCULATOR ÎN DREPTUL CONVENȚIONAL¹

Ramona Dumitrașcu*

Rezumat

Invențiile software au în mod clar o cerință de a avea o caracteristică tehnică care să producă progrese. Cerința nu se bazează doar pe programul pentru calculator ca o astfel de excludere, ci pe cerința inventivă. Prin urmare, rațiunea de a acorda brevete numai pentru invenții programe pentru calculator, odată ce acestea implică progres tehnic, este îndeplinită. EPO încearcă să mențină termenul „tehnic” flexibil prin faptul că nu îl definește. De asemenea, modul în care sunt acordate brevetele pentru programele pentru calculator se schimbă, ceea ce demonstrează flexibilitatea articolului 52 EPC. Jurisprudența și liniile directoare ale EPO descriu când programul este o invenție brevetabilă. Noțiunea de flexibilitate presupune că există un anumit spațiu de discuție, mai controversat și mai dezbătut decât unele sau altele din definițiile specifice domeniului juridic, însă deloc neobișnuită. În concluzie, rațiunea specifică articolului 52 EPC este îndeplinită. Putem spune că, deoarece Convenția privind brevetul European este atât de intim legată de CEE, ea reprezintă un aranjament regional, ale cărui dispoziții reflectă interese și motivații care nu pot fi întotdeauna identice sau chiar compatibile cu cele care stau la baza Convenției de la Paris, de aplicabilitate mai largă și cu adevărat internațională.

Cuvinte-cheie: program pentru calculator, brevet, invenție, brevetabilitate

Abstract

Software inventions clearly have a requirement to have a technical feature that will make progress. The requirement is not only based on the computer program as such an exclusion, but on the inventive requirement.

¹ Materialul analizează Convenția privind brevetul european (Convenția de la München 1973) și regulamentul de punere în aplicare și reprezintă o secțiune a capitolului VI a tezei de doctorat cu titlul *Protecția juridică pentru programe pentru calculatoare* susținută în mai 2019 în cadrul Universității „Nicolae Titulescu” din București sub îndrumarea domnului prof. univ. dr. Viorel Roș.

* Doctor în drept, avocat Baroul București, e-mail: monadumitrascu@yahoo.com.

Therefore, the reason for granting patents only for computer software inventions, once they involve technical progress, is fulfilled. The EPO seeks to keep the term „technical” flexible by not defining it. The way in which patents for computer programs are granted is also changing, which demonstrates the flexibility of Article 52 EPC. EPO case law and guidelines describe when the program is a patentable invention. The notion of flexibility presupposes that there is a certain space for discussion, more controversial and more debated than some or other of the definitions specific to the legal field, but not at all unusual. In conclusion, the rationale specific to Article 52 EPC is fulfilled. We can say that because the European Patent Convention is so closely linked to the EEC, it is a regional arrangement, the provisions of which reflect interests and motives that may not always be identical or even compatible with those underlying the Paris Convention, of wider and truly international applicability.

Keywords: computer program, patent, invention, patentability

Résumé

Les inventions logicielles ont clairement besoin d'avoir une caractéristique technique qui produit des progrès. Cette exigence est fondée non seulement sur le programme d'ordinateur en tant que telle exclusion, mais sur l'exigence inventive. Par conséquent, la justification de l'octroi de brevets uniquement pour les inventions de programmes informatiques, une fois qu'elles impliquent un progrès technique, est remplie. L'OEB cherche à garder le terme "technique" souple en ne le définissant pas. De plus, la manière dont les brevets sont délivrés pour les programmes informatiques évolue, ce qui démontre la flexibilité de l'article 52 CBE. La jurisprudence et les directives de l'OEB décrivent quand le programme est une invention brevetable. La notion de flexibilité implique qu'il existe un certain espace de discussion, plus controversé et débattu que certaines ou l'autre des définitions propres au domaine juridique, mais pas du tout inhabituel. En conclusion, la justification spécifique à l'article 52 CBE est remplie. Nous pouvons dire que la Convention sur le brevet européen étant si étroitement liée à la CEE, il s'agit d'un arrangement régional dont les dispositions reflètent des intérêts et des motifs qui ne sont pas toujours identiques ni même compatibles avec ceux qui sous-tendent la Convention de Paris, d'application plus large et véritablement internationale.

Mots-clés: programme informatique, brevet, invention, brevetabilité

1. Crearea brevetului european

Documentul fondator al dreptului proprietății intelectuale în plan internațional este Convenția internațională pentru protecția proprietății industriale, semnată în anul 1883 la Paris (cunoscută sub numele Uniunea de la Paris, denumită în continuare și Convenția de la Paris). Încă de la 1873, de la expoziția internațională de la Viena chestiunea protecției creației intelectuale în Europa devenise foarte rapid un ideal a cărui necesitate se impunea a se concretiza foarte rapid.

Intenția de armonizare a legislației europene în materie de brevete s-a manifestat încă de la sfârșitul anilor 1940. Odată cu înființarea Comunității Economice Europene (CEE), prin Tratatul de la Roma din 1 ianuarie 1958, baza acestor planuri a fost examinată, fiind reînnoit interesul pentru acestea. Se urmărea însă ca accentul să fie pus în principal pe armonizarea legislației naționale privind brevetele numai în cadrul pieței comune, și nu pe o bază europeană mai extinsă și mai cuprinzătoare.

După cel de-al Doilea Război Mondial, în încercările de a reconstrui industria europeană, au atras atenția diferențele semnificative dintre sistemele naționale de brevete. Un brevet CEE a fost discutat la începutul anilor 1960, dar a fost retras când Marea Britanie a eșuat în candidatura sa pentru apartenența la CEE.

În anul 1962, Comisia Comunității Economice Europene a publicat un proiect de Convenție europeană privind brevetele. Deoarece acest proiect de convenție este intim legat de CEE, el poate fi privit ca un aranjament în principiu admis de Convenția de la Paris, ale cărui dispoziții reflectă interese și motivații care nu sunt întotdeauna identice sau chiar compatibile cu cele care stau la baza Convenției de la Paris, de aplicabilitate mai largă și cu adevărat internațională. Întrucât toate statele membre ale pieței comune sunt semnatare ale Convenției de la Paris, termenii oricărui acord de tratat între acestea referitor la chestiunile legate de dreptul proprietății industriale în general, trebuia să respecte Convenția de la Paris.

Proiectul de tratat a fost motivat de faptul că barierele economice artificiale create de sistemele naționale de brevete reprezintă un impediment serios în realizarea obiectivelor Tratatului de la Roma. Concepută ca o uniune vamală, obiectivul fundamental al CEE este eliminarea pe teritoriul său a tuturor barierelor economice din calea comerțului liber. Prin introducerea unui brevet care ar fi simultan valabil în toate țările de pe piața comună, diferențele dintre sistemele naționale de brevete și barierele teritoriale naționale consecvente în calea liberei circulații a mărfurilor ar putea fi minimizate și, eventual, evitate. Astfel, proiectul de tratat a fost considerat ca fiind pe deplin compatibil cu obiectivele și scopurile Tratatului de la Roma.

Au existat și alți factori care au determinat încercarea de fundamentare a unei legi europene privind brevetele. În ultimii ani, progresele tehnologice și noile descoperiri științifice au condus la un număr din ce în ce mai mare de cereri de protecție prin brevet. În mod practic, multitudinea de proceduri administrative și alte proceduri între sistemele naționale, împreună cu lipsa personalului administrativ calificat, a contribuit la incapacitatea birourilor naționale de brevete în a ține pasul cu volumul lor de muncă din ce în ce mai mare, în special cu referire la cercetarea condiției de noutate și a celei de activitate inventivă. Această situație a produs mari dificultăți și a dus la cheltuieli substanțiale pentru obținerea protecției brevetului. Societățile mici și mijlocii se confruntau cu un dezavantaj față de societățile mari, bine finanțate, în ceea ce privește accesul la brevete. Privit la nivel internațional, acest fapt părea o manifestare a fricii competitorilor europeni față de dominația economică a corporațiilor americane, mult mai dispuse să-si asigure exclusivitatea prin protecția creației intelectuale.

Nevoia de a înlătura orice avantaj discriminatoriu în obținerea protecției brevetelor, prin înființarea unui drept al brevetelor, a fost un factor potențial ce a stat la baza proiectului de tratat. Se punea întrebarea prin ce metodă va fi eliminată o astfel de discriminare incidentală – dacă achizițiile de brevete vor fi mai puțin costisitoare prin crearea eficienței instituționale și procedurale sau dacă abordarea va fi una de limitare a disponibilității brevetului european pentru anumite persoane. A doua alternativă a fost îmbrățișată, instituind eliminarea discriminării și crearea unui acces egal pentru toți la dreptul de brevet. Faptul că proiectul Tratatului a urmat în general a doua alternativă este o consecință a legăturii sale cu Tratatul de la Roma și este, de asemenea, o demonstrație a intenției sale mai largi decât simpla înființare a unui sistem mai eficient. De fapt, tratatul avea un dublu scop. În primul rând, acesta a fost conceput pentru a completa punerea în aplicare a structurii Tratatului de la Roma. În al doilea rând, intenționa să ofere, sub forma unei legislații internaționale, o lege uniformă privind brevetele pentru mai multe state europene decât cele ale CEE. Acest ultim scop reprezintă o preferință pentru o legislație uniformă în ceea ce privește armonizarea legislației naționale în domeniul brevetelor. Motivul principal al acestei alegeri a fost realizarea de către statele membre ale CEE a faptului că drepturile de proprietate industrială sunt supuse principiului teritorialității. Chiar dacă statutele naționale ar fi armonizate în măsura dorită, sistemele separate ar continua să prezinte bariere – deoarece valabilitatea brevetului depinde de principiul teritorial – de libera circulație a mărfurilor. Legislația uniformă a avut avantajul de a evita această problemă teritorială. Dacă ar fi fost armonizate în mod individual diferitele legi naționale, toate beneficiile rezultante ar fi fost acumulate automat pentru toate statele părți la Convenția internațională pentru protecția proprietății industriale din

1883. Acest rezultat ar fi fost efectul principiului tratamentului național stabilit prin această convenție. Dar, prin crearea unei legislații uniforme, a fost posibil în a se limita doar la statele semnatare beneficiile sau avantajele care rezultă din tratat, prin revendicarea unui „regim special”, o excepție de la principiul tratamentului național, care este recunoscut în mod expres de Convenția de la Paris. Aderarea la Convenția privind brevetele a fost deschisă tuturor țărilor membre ale Uniunii de la Paris (organismul semnatar al Convenției de la Paris), în baza unor proceduri alternative de aderare și asociere.

O decizie unanimă a unui „Consiliu”, ale cărui membri urmau să fie aleși, a fost solicitată de țările fondatoare ale pieței comune. Acest aranjament a creat o pârghie considerabilă pentru statele membre ale CEE în vederea stabilirii condițiilor de aderare sau de apartenență.

Obiectivele de bază ale tratatului pot fi rezumate după cum urmează:

- (1) crearea unui sistem de brevete „supranațional”, în conformitate cu Convenția de la Paris;
- (2) crearea unui sistem federal de brevete care coexistă cu sistemele naționale de brevete (principiul coexistenței);
- (3) crearea unui Birou European de Brevete, responsabil de emiterea de brevete „europene”;
- (4) stabilirea unei proceduri de examinare.

Punctul (1) a subliniat în întregime relația dintre Convenția privind brevetele și Tratatul de la Roma, în timp ce al doilea punct constituia o necesitate temporară, dar practică, pentru instituirea unui sistem european. Punctele (3) și (4) au reprezentat dispozitive de creare a eficienței pentru administrarea noului sistem. Dispozițiile tratatului vizează atât chestiuni de fond, cât și proceduri, inclusiv procedura administrativă de acordare, standardele de brevetabilitate, restricțiile privind obiectul, cerințele de muncă și durata dreptului de brevet. Dispozițiile referitoare la aderare și asociere au demonstrat aplicabilitatea concepută de Tratat pentru toate statele europene interesate. Articolul 5 se referă la problema „disponibilității” brevetului european pentru statele care nu sunt părți la convenția propusă.

Tratatul de cooperare în domeniul brevetelor, propus de Biroul Internațional pentru Protecția Drepturilor de Proprietate Intelectuală (BIRPI) în anul 1968, demonstrează recunoașterea necesității de a crea un sistem unitar la nivel internațional.

Temându-se că Tratatul de Cooperare în domeniul brevetului de invenție (PCT) va deveni dominant, Franța a promovat un proiect comunitar întinerit. Acest lucru a avut două elemente: în primul rând, o Convenție europeană privind brevetele, care prevedea o procedură centralizată și un sistem de acordare a brevetelor; în al doilea rând, o convenție care prevede reglementarea unui brevet unitar, comunitar.

Proiectul nu era menit să promoveze libertatea comerțului în cadrul Comunităților Europene, ci să ofere un sistem de examinare mai complet și mai riguros decât PCT. De asemenea, încerca să minimizeze duplicarea muncii de către birourile naționale de brevete. Asemenea PCT, rezultatul ar fi fost un pachet de brevete naționale, ce dădea fiecărui semnatar libertatea de a-și menține sistemul național. Cu toate acestea, a fost recunoscut faptul că anumite norme de bază – în special cele privind brevetabilitatea și validitatea – ar fi trebuit să fie armonizate dacă procesul de acordare se dorea să funcționeze eficient. Problemele privind încălcarea, executarea, revocarea, reînnoirea și litigiile au rămas exclusiv de domeniul dreptului național.

Convenția privind brevetul european (EPC) a fost semnată la München în anul 1973.

Cererile au fost primite pentru prima dată de către Oficiul European de Brevete din München în anul 1978. De atunci, au fost acordate peste 830.000 brevete, de la peste 2 milioane de aplicații. Statele Unite și Japonia produc o mare parte din acestea, Germania fiind principalul stat UE în ceea ce privește aplicațiile.

EPC este un tratat interguvernamental, iar componența sa se extinde dincolo de Comunitatea Europeană, regional, în sensul art. 45 din Tratatul de Cooperare în materie de Brevete (PCT). În prezent există 34 de state membre. Brevetele europene sunt acordate numai invențiilor care sunt noi, implică un caracter inventiv, și sunt susceptibile de aplicare industrială. Un brevet european oferă protecție timp de 20 de ani de la data depunerii cererii².

Convenția europeană de brevete este în esență un aranjament regional care, recunoscând aceeași necesitate, demonstrează un scop mai larg față de Convenția de la Paris, fiind un instrument mai cuprinzător și mai complex pentru promovarea cooperării în domeniul brevetelor decât Tratatul de cooperare în domeniul brevetelor (PCT). Relația strânsă cu CEE susține această caracterizare. Brevetul european este conceput ca jucând un rol esențial și satisfăcând o nevoie specială în ceea ce privește eventuala reușită a pieței comune, chiar dacă jurisdicția sa se extinde la mai multe țări europene.

Disponibilitatea brevetului european a reprezentat o chestiune de mare importanță și interes pe ambele maluri ale Atlanticului. În afară de orice alte considerente legale, s-a considerat că disponibilitatea limitată, cel puțin pentru o perioadă inițială, reprezintă o necesitate practică pentru înființarea Oficiului European de Brevete, ceea ce reprezintă o funcționare de succes a noului sistem per ansamblu. Deși problemele financiare și administrative puneau sarcini substanțiale asupra statelor care participă la EPC, ele nu au fost suficiente din punct de vedere juridic pentru a justifica negarea

² Catherine Seville, *EU Intellectual Property Law and Policy* (Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited, 2009): 95.

tratamentului național al resortisanților statelor din Uniunea de la Paris care nu sunt părți la Convenția brevetului european.

Tratatul prevede limitarea disponibilității brevetului european potrivit principiului tratamentului național reciproc (susținut și de articolul 2 din Convenția de la Paris). Cu toate acestea, în cazuri individuale, determinarea judiciară a tratamentului național reciproc prezenta o problemă dificilă. În plus, principiile juridice ale conflictului tratatului puteau împiedica, în anumite circumstanțe, afirmarea unei încălcări efective a principiului tratamentului național, în conformitate cu Convenția de la Paris, ca justificare pentru a neaga disponibilitatea brevetului european în cadrul EPC. Ținând seama de natura dificilă a stabilirii absenței reciprocității și de interesul dezvoltării legislației internaționale, ar fi de preferat ca orice conflict real sau presupus între EPC și Convenția de la Paris să fie soluționat prin negocieri între părțile interesate și nu prin recurgerea la o hotărâre judecătorească (art. 150 alin. 2). Există posibilitatea ca recunoașterea naturii și scopului special al brevetului european să motiveze statele unioniste care nu sunt părți la EPC să se abțină de la o afirmație inflexibilă a drepturilor conferite de Convenția de la Paris. În special în cazul Statelor Unite, succesul EPC, având în considerare relația sa importantă cu CEE, ar putea fi privit ca o chestiune de interes național, pentru a induce minimizarea oricăror efecte negative rezultate dintr-un conflict al tratatului, mai degrabă decât a se opune unui astfel de conflict deschis. Dezvoltarea dreptului internațional și a procesului legislativ internațional a fost sporită considerabil, esența acestui spirit fiind cooperarea³.

Convenția de la München din 1973 a intrat în vigoare în anul 1977 și a oferit o platformă pentru susținerea unui sistem juridic autonom privind acordarea brevetelor europene. În prezent, 40 de țări europene fac parte din Convenția europeană privind brevetele, inclusiv toate țările Uniunii Europene, Islanda, Monaco, Turcia și Macedonia. Cu toate acestea, brevetele europene nu sunt încă valabile în mod automat în fiecare țară.

Convenția europeană privind brevetele reprezintă succesul unei inițiative care a avut ca obiectiv instituirea unei proceduri unice de eliberare a brevetelor de invenție, fondată pe un drept material uniform în statele contractante și prin intermediul unui organism unic: Oficiul European de Brevete (OEB), care reunește la această dată 38 de state europene (28 state membre ale UE și alte 10 state europene nemembre ale UE, la care se adaugă alte două țări cu acorduri extinse)⁴, aderarea la această convenție fiind

³ Thomas R. Nicolai, „The European Patent Convention: A Theoretical and Practical Look at International Legislation”, *The International Lawyer* 5, nr. 1 (1971): 135-164.

⁴ După aderarea Croației la UE (1 iulie 2013), numărul statelor membre ale UE este de 28. Croația este stat membru al Convenției Brevetului European, părți ale CBE fiind în prezent 28 de state membre ale UE și 10 state europene. Cele 38 de state membre ale OEB sunt: Albania,

limitată la statele care fac parte din Europa. Convenția de la München a devenit operațională la 1 iunie 1978, după ce, tot în anul 1977, a luat ființă și Oficiul European de Brevete. La data de 29 noiembrie 2000, Convenția a fost revizuită (această formă a Convenției fiind numită CBE 2000) pentru a integra soluțiile jurisprudenței și pentru a o pune în acord cu Tratatul privind dreptul brevetelor (semnat la Geneva, la data de 1 iunie 2000) și cu Acordul privind Drepturile de Proprietate Intelectuală legate de Comerț, aceasta fiind în vigoare în noua formă din data de 13 decembrie 2007. România a aderat la Convenția de la München cu amendamentele ulterioare și în forma revizuită prin Actul din 29 noiembrie 2000, prin Legea nr. 611/2002, cu efecte de la 1 martie 2003.

Sistemul Convenției de la München este recunoscut de sistemul de la Paris, ceea ce înseamnă că este posibilă obținerea unui brevet european și pe baza unei cereri internaționale întocmită conform regulilor PCT și utilizând serviciile OEB pentru partea europeană a cererii internaționale.

2. Oficiul European de Brevete – Organizare și funcționare

Convenția privind eliberarea brevetelor europene a instituit Organizația Europeană de Brevete (care are personalitate juridică, autonomie administrativă și financiară și sediul la München), având ca organe:

1) Oficiul European de Brevete (OEB) (cu sediul la München și filială la Haga, Oficiul având posibilitatea de a înființa, în funcție de necesități, agenții în scop de informare sau de legătură, în statele contractante sau pe lângă organizații interguvernamentale cu atribuții în domeniul proprietății intelectuale și în alte state, fiind înființate deja filiale la Berlin și Bruxelles – biroul cu rol de legătură cu instituțiile UE și Viena). Conducerea OEB este asigurată de președintele Oficiului (asistat de un număr de vicepreședinți), care răspunde în fața Consiliului de administrație⁵.

2) Consiliul de administrație, alcătuit din reprezentanții statelor contractante și supleanții acestora (fiecare stat contractant are dreptul să desemneze un reprezentant și un supleant în Consiliul de Administrație), care pot fi asistați de consilieri sau experți în limitele prevăzute de Regulamentul intern.

Austria, Belgia, Bulgaria, Cehia, Cipru, Croația, Danemarca, Elveția, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Islanda, Italia, Liechtenstein, Letonia, Lituania, Luxemburg, Monaco, Macedonia, Malta, Norvegia, Olanda, Polonia, Portugalia, Regatul Unit, România, San Marino, Slovacia, Slovenia, Serbia, Spania, Suedia, Turcia, Ungaria. OEB are, de asemenea, două acorduri de extindere a brevetelor europene cu Bosnia-Herțegovina (încheiat la 1 decembrie 2003) și cu Muntenegru (încheiat la 13 februarie 2009), care sunt încă în vigoare. România (ca și alte state europene) a semnat un Acord de cooperare în materie de brevete la 9 septembrie 1994 cu OEB, care a fost în vigoare până la data de 28 februarie 2003, când țara noastră a devenit membră a Organizației Brevetului European.

⁵ www.european-patent-office.org.

Consiliul de administrație are un birou compus din cinci membri, președintele și vicepreședintele Consiliului de administrație fiind de drept membri ai biroului.

În anul 2004 a fost creată Academia Europeană de Brevete, însărcinată cu activitățile externe de învățământ și de formare ale Oficiului European de Brevete și de îmbunătățire a învățământului și formării în domeniul proprietății intelectuale. Academia colaborează cu instituții naționale și internaționale în domeniu, între acestea aflându-se și Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală – EUIPO (fostul Oficiu de Armonizare a Pieței Interne – OHIM), oficiile naționale de brevete, universități și centre de cercetare, instanțe judecătorești și organizațiile mandatarilor autorizați.

Cea mai importantă sarcină a Organizației este aceea de a elibera brevete europene, aceasta fiind îndeplinită prin Oficiul European de Brevete sub controlul Consiliului de administrație.

Limbile oficiale de lucru ale Oficiului European de Brevete sunt engleza, franceza și germana, regimul lingvistic fiind una dintre chestiunile delicate ale procedurilor derulate, care, în afară de faptul că mărește costurile brevetării (acestea sunt mai mari de câteva ori la OEB decât în SUA, iar în această din urmă țară sunt mai mari de două ori decât în Japonia), a stârnit nemulțumiri de orgoliu din partea Italiei și Spaniei, aceste țări considerând că sistemul trilingv adoptat este dovada unui tratament discriminatoriu, inechitabil și de slăbiciune a lor în politica europeană. Limbile de lucru ale EUIPO (fostul OHIM) sunt engleza, franceza, germana, italiana și spaniola și sediul acestei agenții a UE este la Alicante – Spania.

În anul 2008 a intrat în vigoare așa-numitul Acord de la Londra (încheiat la data de 17 octombrie 2000) în vederea aplicării art. 65 al Convenției europene privind brevetele (Convenția de la München), având ca obiect modificarea regimului traducerilor brevetelor europene. Înaintea Acordului de la Londra, art. 65 din CBE permitea statelor contractante să impună, în scopul recunoașterii efectelor brevetului european pe teritoriul național, traducerea fasciculului brevetului în limba aceluia stat. Or, această traducere, costând 1.400 de euro pentru fiecare limbă, conducea la un preț al întregului fascicul de brevete de peste 30.000 de euro. În virtutea Acordului de la Londra (art. 1), statele a căror limbă este una dintre cele trei limbi oficiale ale OEB nu mai puteau cere traducerea (de exemplu, un brevet eliberat în limba germană nu mai trebuie tradus în engleză sau franceză). În ce privește revendicările, în caz de litigiu relativ la un brevet, traducerea completă trebuie să fie furnizată părâtului și tribunalului de către reclamant.

Intrarea în vigoare a acestui Acord depindea de ratificarea lui de Franța. Dar în această țară a existat o opoziție vehementă la ratificare. Mediul economic francez a deplâns avantajul care se crea pentru întreprinderile americane pe teritoriul Europei, în timp ce apărătorii limbii franceze acuzau

pierderea influenței acesteia în fața limbii engleze, aceștia din urmă invocând chiar art. 2 din Constituția Franței, care prevede că limba franceză este limba Republicii Franceze și, abia după intervenția Consiliului Constituțional, Parlamentul francez a putut vota legea de ratificare a Acordului de la Londra, care a intrat în vigoare la 1 mai 2008. Totuși, intrarea în vigoare a Acordului nu a redus foarte mult costurile brevetării.

Departamentele împuternicite cu aplicarea procedurilor de eliberare a brevetelor europene sunt următoarele:

- a) secția de depozit;
- b) diviziile de cercetare documentară;
- c) diviziile de examinare;
- d) divizii de opunere;
- e) divizia juridică;
- f) camerele de apel;
- g) Marea Cameră de Apel.

Convenția enunță/formulează regulile de drept substanțial care constituie dreptul comun pentru toate statele contractante în materie de eliberare de brevete europene, instituind un drept comun al statelor contractante cu privire la eliberarea brevetelor de invenție (condițiile de brevetabilitate și cauzele de nulitate) și o procedură unică de eliberare a titlurilor de protecție. Deși a creat brevetul european, unul dintre principiile Convenției de la München este acela al coexistenței brevetului european și a procedurii europene de eliberare a brevetelor cu brevetele naționale și procedurile naționale de eliberare a acestora. Solicitantul, din oricare stat contractant ar fi el, are în continuare posibilitatea de a alege între a cere eliberarea unui brevet în fiecare țară în care urmărește protecția invenției sale sau calea brevetului european, prin care, pe baza unei proceduri unice, poate obține un brevet în toate statele desemnate de el în acest scop. Eliberarea unui brevet european poate fi cerută pentru unul sau mai multe state contractante (se înțelege că și pentru toate statele contractante, în prezent în număr de 38 plus 2).

Procesul european de unificare a procedurilor de acordare a unui brevet de invenție cunoaște o continuare remarcabilă⁶, prin adoptarea Convenției europene privind brevetul⁷. Această convenție constituie un aranjament special al Convenției de la Paris, care, prin reglementările sale, asigură dreptul comun al statelor contractante în domeniul brevetelor. Se instituie astfel o procedură unică de eliberare a brevetelor de către un oficiu unic pe

⁶ C. Anechitoaie, *Introducere în dreptul proprietății intelectuale*, ed. a 6-a (București: Bren, 2011), 252-251.

⁷ România a aderat la Convenția privind brevetul european semnat la München la 5 octombrie 1973 și intrat în vigoare la 7 octombrie 1977, prin Legea nr. 611 din 13 noiembrie 2002.

baza unor criterii unice de brevetabilitate. Raportat la Tratatul de cooperare în domeniul brevetelor, Convenția de la München este un tratat regional⁸.

Brevetul european⁹ se eliberează de Oficiul european de brevete¹⁰, în baza unei cereri de brevet european, care poate fi depusă fie direct la acest oficiu sau la Departamentul de la Haga, fie la oficiul național receptor¹¹.

Brevetul european reprezintă un fascicul de brevete naționale cu efecte în statele desemnate¹² și se caracterizează printr-un dublu regim juridic, în sensul că, pe de o parte, condițiile de brevetabilitate, întinderea protecției și dreptul la calitatea de titular sunt stabilite prin Convenția de la München, iar, pe de altă parte, drepturile și obligațiile titularului, precum și sancțiunile sunt stabilite de legislațiile naționale¹³.

Elaboratorii EPC au dorit să unifice invențiile ce pot fi brevetate. Ca atare, excluderea programelor pentru calculator a fost un efect al acestei rațiuni. Multe țări considerau că programele pentru calculator sunt brevetabile, în timp ce altele nu, fiind de dorit ca acest aspect să fie armonizat.

Un brevet european este acordat de OEB. OEB primește cereri de brevet de invenție din întreaga lume, brevetele fiind acordate în țările din Europa, care sunt state contractante la EPC.

Odată ce brevetul european este acordat, acesta are același efect ca un brevet național în fiecare stat contractant al EPC, diferind doar modul în care aceste state își armonizează legislația privind brevetele. Titularul brevetului european are aceleași drepturi ca titularul unui brevet național. De asemenea, un brevet european are aceeași protecție sau chiar o protecție mai mare după publicarea acestuia ca cerere de brevet național. Mai mult, un brevet european poate fi revocat dar acest lucru se face de către instanțele naționale. Brevetele europene au aceleași efecte juridice anterioare ca și brevetele naționale și cererile de brevet de invenție.

Statele contractante au pus în aplicare această legislație în sistemul lor național de brevete.

Pe lângă această legislație care oferă aceleași cerințe privind brevetabilitatea în toate statele contractante, a mai avut loc o nouă evoluție:

⁸ F. Maxim, *Aspecte teoretice și practice privind tratatul* (București: Universul Juridic, 2012), 26-27.

⁹ Art. 2 alin. (1) din Convenția brevetului European dispune: „Brevetele eliberate în temeiul prezentei convenții sunt denumite brevete europene” (Acestea sunt eliberate de Oficiul European de Brevete).

¹⁰ Cu sediul în München.

¹¹ OSIM în cazul României, care potrivit Legii nr. 64/1991 republicată în „Monitorul Oficial al României” nr. 541 din 8 august 2007, este obligat să transmită cererea către Oficiul European de Brevete.

¹² Potrivit art. 79²⁾ alin. (1) din Convenția de la München, „Toate statele contractante părți la prezenta convenție la data înregistrării unei cereri de brevet european vor fi considerate ca fiind desemnate în cererea de eliberare a brevetului European”.

¹³ Violeta Slavu, „Brevetul european cu efect unitar”, *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale* 2 (2014): 106.